

Semne bune.

Zilele trecute am dat la acest loc constatarea unui ziar maghiar „Brassói Lapok“, că cu instruirea prea forțată a limbii maghiare în școalele populare nu merge și că e de lipsă, ca în școalele de naționalități să fie respectat înainte de toate *dreptul limbei materne.*

„Brassói Lapok“ nu e dintre ziarele din capitală, pe ale căror păreri și aprecieri se pune pond deosebit, dar în chestia, în care s'a declarat, e tocmai de importanță faptul, că ziarul apare în un ținut locuit de popoare nemaghiare și așa progresele sau ne-succesele limbii maghiare le poate afla și constata din intuițiune.

Azi avem de înregistrat alte două voci de felul acesta, cari privesc *chestia de naționalitate* și par a fi niște semne de bun augur pentru viitor.

„Pester Lloyd“ pornind dela mișcările și agitațiile electorale, își ia prilejul a să pronunța și asupra naționalităților, scriind între altele următoarele:

»Un fapt de remarcat în mersul de până acum al agitațiilor electorale este liniștea ce domnește în cercurile naționalităților. Ce-i drept se consultează, lansează apeluri și au stabilit în mare parte și candidările. Trebuie să constatăm însă, că din coloanele presei lor a dispărut tonul acela *agitatoric, setos de sânge*, și că se arată acum o năzuință de a abziice de visurile unei individualități istorico-politice, de separațiuni teritoriale, de *noi formații de stat* și de *tendințe de a gravita în afară*. Nu poți să iscălești și să pui sigilul sub acestea, până când năzuințele lor nu se vor traduce în fapte. Cu toate acestea putem spune atâta, că e de bun augur, că în tabăra naționalităților nu domnește liniștea aceea ce premerge furtunilor, ci li-

niștea ce premerge intrării naționalităților în sânul națiunii politice maghiare. De aceea trebuie să aprobăm întru toate ordonanța ministrului de justiție, prin care s-au sistat peste o sută de procese de presă intentate ziarelor naționalităților.

Cei ce fac gălăgie și țipă, că justiția a fost dejosită, punându-se în serviciul politice, nu înțeleg sau înțeleg greșit nu numai intențiile, ci întreaga stare faptică. Procurorii, cari sunt obligați să interzică astfel de procese stau sub influința administrației judiciare și trebuie să procedeze conform instrucțiilor primite dela aceasta. Și dacă i-a fost permis contelui Ștefan Tisza să vorbească despre zădărnicia ordonanței contelui Apponyi în chestia limbii de catehizare și să-și exprime dorința, ca aceasta să fie cât mai în grabă revocată — a fost numai o dovadă de consecvență din partea guvernului să sisteze procesele acelea, cari au fost intentate preselor naționalităților în urma campaniei, ce au pornit-o în contra aceleiași ordonanțe. Și este o ciudată necunoaștere a adevăratei ființe a libertății de presă, când mulți dintre colegii maghiari văd în abolirea proceselor intentate colegilor nemaghiari, o crimă comisă contra națiunii! Într-un stat, care e bazat pe principii de drept, față de fiecare cetățean trebuie aplicată aceeași măsură. Numai acela care a comis o crimă *contra integrității statului, contra fundamentului acestui stat*, numai acela nu mai are dreptul de a pretinde să i-se măsoare și lui cu aceeași măsură. I-ar fi spre foarte mare folos statului ungar, dacă ar încolți și în ținuturile locuite de naționalități, liniștea și pacea și dacă reprezentanții acestora în parlament ar lua parte la munca, la care e invitată toată țara prin actualul guvern și prin partidul ce se adună în jurul lui.

Față de aceste, constatăm, că în ziaristica noastră n-a fost nici când „ton agitatoric, setos de sânge“, nici nu s-a propagat în publicul nostru

nizuințe „de noi formații de stat“ și n-ari existat „tendințe de a gravita în afară“. Aceste au fost născociri de ale șovinismului esaltat, pe care acum chiar „P. Lloyd“ în articolul de mai sus se încearcă a-l înfrâna.

A doua voce este a lui *Kristoffy*, care în discursul său dela Arad, în legătură cu votul universal s-a pronunțat și asupra chestiei de naționalitate, zicând următoarele:

»Votul universal va face să încete în Ungaria frecările naționaliste, ba afirm chiar că el le va rezolva definitiv. Pentru că cu dezvoltarea culturală și economică a naționalităților tendințele lor se vor descompune în părțile lor constitutive, și fiecare parte se va atașa la formațiunea, în care își vede satisfăcute interesele economice și sociale. În felul acesta vom ajunge la o unitate economică, din care se va naște unitatea națiunii politice. Atunci va înceta și *politica cu două fețe*, care se urmează la noi în chestia naționalităților. Căci la noi se spune, că niș frați dulci aceia dintre naționalități, cari intră în partidele noastre politice, și *agitatori cei ce rămân în afară de cadrele partidelor politice*. Eu pot afirma pe baza experienței politice și din vremea guvernării mele, că *în Ungaria nu există agitatori iredențiști, cari să graveze în afară, și cei cari agitează, luptă numai pentru dezvoltarea culturală și economică a rassei lor*, — iar la aceasta au tot dreptul.

Iată cea mai hotărâtă desavuare a legendei șovinești despre gravitația în afară.

O remarcăm azi aceasta, rezervându-ne dreptul a reveni asupra afirmării fostului ministru *Kristoffy* despre descompunerea naționalităților și gruparea lor după interesele economice și sociale. Aceasta va fi poate o stare foarte depărtată în evoluțiunea genului omenesc, care însă se rapoartă la

întreaga omenime și nu numai la naționalitățile din Ardeal și Ungaria.

Pentru acum accentuăm, că părerile și vocile de felul celor ce le-am înregistrat azi sunt semne bune, și cari propagate sistematic de oameni competenți, vor contribui mult a ciunti și estirpa coarnele șovinismului, cari în zilele noastre au crescut preste măsură și au pricinuit rane grave patriei și popoarelor ei.

Donațiunea domnului V. Stroescu, care a dat 100,000 cor. pentru fondul cultural din Blaj, este și rămâne încă multă vreme, cel mai mare eveniment cultural la noi. Efectul acestei mari fapte se va resimți încă de aci înainte, prin validarea generoaselor principii, cari se cuprind în scrisoarea cu care marimimosul donator a trimis dania sa. Mai ales, dacă se va urma pilda ce s-a dat, cum aflăm, la Cluj, în ziua de *Bunăvestire* adevădă, protopopul Clujului, Dr. Elie Dăian, în predica rostită de pe amvon a potrivit vorba așa, de a *binevestit* și despre dania marelui Vasile Stroescu, scoțând la iveală importanța ei, ce crește așa de mult considerând, că făptuitorul este din îndepărtata Basarabie și că nu este gr. catolic.

Această împrejurare consfințește măreția frățietății creștinești a tuturor Românilor, de pretutindenea. Se și cade ca această frățietate să strălucească înaintea tuturor. »Ca creștini și ca Români — zicea predicatorul — suntem datori să ne iubim unii pe alții, și să ne dovedim dragostea cu fapte, nu numai cu cuvinte. Să nu căutăm, ce ne deosebește, că deosebirile și așa nu le pot pricepe cei mai mulți, ci să căutăm cele ce ne unesc și ne adună, și acestea sunt cele mai multe. Sunt destul astăzi, cari tăgăduesc numele de creștin, deci toți creștinii se cade a se uni întru apărarea acestui sfânt nume. Cu atât mai vartos să cade a se împreuna în această tabără creștinii aceia, pe cari Dumnezeu sfântul i-a făcut *una*: prin aceeași limbă, prin același sânge, aceeași obârșie și aceeași soarte, același dor și același viitor...»

Intreg poporul credincios binecuvântă pe Vasile Stroescu!

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din viața unui voluntar.

(Fine.)

Intr'o zi chiar, într'un avânt superb, am sărit bariera dincolo, peste capul calului, care a rămas dincoace, — un fel de salt mortal făcut în aer, de care ar fi fost gelos chiar cel mai bun acrobat de circ. O lună de zile însă am simțit efectele acestei frumoase sărituri.

De atunci mai ales aveam o groază de bariere și când trebuia totuși să le trec, în fundul sufletului îmi luam ziua bună dela ai mei, iar din degete pe nevăzute făceam semnul crucii, doar mi-o ajuta cel de sus.

Cele mai grele momente însă erau tot acelea de inspecție, când venea să ne vadă generalul.

De câte ori n'am asudat la gerul Bobotezei, și de câte ori n'am tremurat în luna lui Cuptor de groaza inspecției.

Curioasă impresie ne mai făcea nouă un general. Cu aerul cel întotdeauna grav, cu uniforma strălucitoare de aur, cu peptul încărcat de decorații, generalul parcă nu era un om adevădat; mi se părea așa de mare, așa de strașnic, că dinaintea lui perdeam cu desăvârșire cumpătul, uitam cele învățate, și la inspecție eșam în totdeauna

mai rău decât în zilele obișnuite. Pe cal mă țineam atunci mai ales într'un fel de echilibristică ne mai pomenită. Pe o sirmă dacă aș fi fost, eram poate mai sigur de mine decât pe cal, cu condiția însă bineînțeleasă, că generalul să nu fie de față.

În una din inspecțiile sale, generalul mi-a făcut cinstea să mă observe între toți.

»Cum te cheamă, soldat?«

»Să trăiți, mă cheamă . . . și i-am spus numele, pe care cât pe ce era să-l uit. Eram aproape sigur, că am să primesc un compliment, fiindcă eșisem destul de bine la teorie ca și la exerciții și mai ales fiindcă știa acuma cine sunt!

»Pentru ce nu-mi ești reglementar? mă întrebă generalul dept compliment.

»Eu?«

»Da cine, eu? Pentru ce ți-i gulerul așa de-nalt?«

Croitorul desigur că ar fi putut răspunde mai bine decât mine la această întrebare.

»Până mâne să-mi scurtezi gulerul, că de nu, infunzi închisoarea, mi-a adăos răstit generalul.

»Să trăiți, Domnule General, am înțeles!«

Și bunătate de guler, l-am scurtat în ziua ceea chiar.

Bine că scăpasem numai cu atâta.

Altă-dată mi s'a întâmplat cu colonelul una și mai lată.

Aveam numai decât nevoie de un concediu de vre-o trei zile. Cu o zi mai înainte m'am prefăcut la casarmă bolnav tare, și sara am trimes colonelului un certificat medical, în care se spunea că am toate simptomele unei febre tifoide sau unei peritonite, nu-mi aduc bine aminte ce boală aveam în certificat.

Colonelul m'a dispensat desigur de casarmă, iar a doua zi în zorile dimineții . . . am plecat la o mare vânatoare de porci selbatici.

Rideam în mine de butucul, pe care l-am tras colonelului, gândindu-mă la plăcerile și emoțiile vânatoarei ce am să fac, când colo . . . surpriză.

Abia ajuns la locul, de unde trebuia să înceapă goana, cu cine credeți că am dat mai întâiu ochii?

Cu fiara selbatică?

Da, am dat ochii chiar cu colonelul meu, care era și el pofțit la vânatoare. Când m'a zărit, colonelul a suris pe sub musteți de pățania mea, dar a avut bunul simț să nu mă întrebe atceva decât, cum îmi mai este cu peritonita!

»Ceva mai bineșor«, i-am răspuns eu, făcându-mă, că nu înțeleg ironia întrebării sale.

Vă închipuiți cum mi-a mai tihnit

vânatul. De altfel colonelul lua în totdeauna locurile cele mai bune, pe unde trebuia să iasă dihania, și eu ca să fiu cât mai departe de el, luam pe celelalte, pe unde nu iesă nimic. Nici măcar la masa nu m'a lăsat să mănânc în liniște, căci mă păzea să nu-mi stîrnesc iarăși peritonita!

Norocul meu însă a fost, că i-a mers colonelului în plin, căci altfel, de nu da el de porci, dădeam eu de dracu.

În afară de aceste mici întâmplări mai mult displăcute, pot zice că am trăit bine cu șefii mei de toate mâinile. Cu brigadirii și cu sergenții mai ales eram în cele mai strânse legături de prietenie; ei erau chiar cei mai buni tovarăși la tutunul meu și tot ei erau cei mai credincioși clienți ai slabei mele pungii.

»Mă volintir!« numai ce auzeam deodată pe sergentul major, »n-ai cumva vre-o doi lei să-mi împrumuți până mâne.

Cum să-l refuz pe d-l sergent maior? Deschideam repede baarele pungii și dădeam ultima para cu. . . împrumut.

»Volintir, dă-mi te rog un leu, că n-am schimbat«, îmi cerea mai târziu brigadirul.

Cum să refuz d-lui brigadir un așa de mic serviciu! De unde aveam, de unde nu aveam, găseam un leu și pentru brigadir.

»O țigară, volintir!«

Dacă în toate părțile s-ar propovedui astfel bunăvestirea faptei bune, atunci fondul Stroescu ar deveni de fapt un fond de întinerire culturală între Români.

Votul universal — calul de bătaie al politicienilor maghiari. Sunt de tot caracteristice comentarele, ce le fac ziarele maghiare în legătură cu recente enunțări făcute în adunările de Duminecă și Luni din diferitele orașe maghiare. Ziarul »Világ« spune că Tisza și Apponyi se apropie tot mai mult în păreriile lor asupra reformei electorale și că nu mai e departe timpul, când acești doi bărbați împreună cu Andrássy vor deveni șefii unei coalițiuni reacționare.

»Pesti Naplo« comentând vorbirea lui Kristoffy, zice că persoana lui Kristoffy compromite cauza votului universal, deoarece își asumă sieși toate meritele în jurul votului universal și astfel cade în păcatul partidului independent, care se girează de singurul reprezentant adevărat al patriotismului. Ziarul »Az Ujság« găsește situațiunea foarte turburată și prevede că în noua cameră se vor hărțui vre o 8 partide. »Pesti Hirlap« scoate la iveală contraste în enunțările miniștrilor Zichy și Hieronymi în ce privește reforma electorală.

Campania electorală.

In cercul Chișineului.

Duminecă, cum am anunțat, și-a ținut discursul de program d-l Oct. Goga în marea comună Socodor, din cercul Chișineului, în mijlocul unei însuflețiri de nedescris. D-l Goga a plecat dimineața din Arad, însoțit de foștii deputați Dr. Vlad, Vaida și Suciu și de mulți alți fruntași din Arad și din alte părți. Pe la gări până la Chișineu grupuri de țărani salutau pe călători. La Chișineu s-a făcut popasul de prânz, apoi convoiul alcătuit din preste 100 de trăsuri, pline de alegători, a plecat spre Socodor. Pe drum să alătură, în fruntea convoiului, un frumos banderiu de călăreți. La marginea hotarului frumosului sat, o delegațiune în frunte cu d-nii Dr. Marșieu și Dr. Pătruț, aștepta pe d-l Goga și însoțitorii săi. În numele delegațiunii, d-l Goga a fost salutată de preotul Aurel Pop din Socodor.

S-a făcut apoi intrarea triumfală în Socodor. Adunarea s-a ținut în piața mare, unde erau de față 5—6 mii de oameni, din Socodor și satele din jur.

După constituire, primul vorbitor a fost d-l Alexandru Vaida-Voevod, care a lămurit însemnătatea viitoarelor alegeri și a arătat ce datorință au alegătorii din cerc. A urmat apoi candidatul Goga, care prin graiul său limpede, popular și prin espunerea sa logică, a captivat auditorul, fiind aprobat și aplaudat frenetic.

A vorbit apoi d-l Dr. Vlad, lămurind pe țărani despre dușmanii, ce-i are și cari i se înfățișează adeseori cu față pretinească, lingușitoare. Au mai cuvântat fostul

deputat Suciu, apoi d-nii Dr. Victor Bontescu, Dr. I. Marșieu și Dr. Cornel Iancu. Acesta din urmă a talmăcit poporului însemnătatea votului universal.

Adunarea a decurs cu însuflețire uriașă și în deplină ordine, presemne bune pentru isbânda definitivă.

In cercul Dobrei.

Din Dobra ni se scrie, că acolo și în cerc s-au lansat apeluri către alegători. În ele se face cunoscut, că comitetul central electoral al partidului național român a candidat în cercul Dobrei pe d-l Nicolae Ivan, asesor conzistorial în Sibiu și vice-prezident al comitetului central.

D-l Ivan, cum am mai anunțat, își ține vorbirea de program mai întâi în Dobra, Duminecă în 17 Aprilie n. c. la 1 oară după amiază, în hotelul »Husariul«; iar în Ilia Duminecă în 24 Aprilie n. c. la 1 oră după amiază, în curtea castelului băncii »Progresul«. Comitetul central electoral invită la aceste vorbiri de program pe toți alegătorii cercului.

Noi și partidul popular german.

»Kel. Ért.« e informat, că zilele trecute a fost la Budapesta Edmund Steinacker și a conferat cu politicienii români în chestia sprijinului reciproc, ce are să se dea candidaților români și germani din Bănat.

Candidații germani.

S-au stabilit definitiv următoarele candidări de-ale partidului popular german: In Vârșet, Reinhold Heegen. In Sz.-Gothard, Edmund Steinacker, candidat și la Biserica-albă. In Lipova, Victor Orendi-Hommenau. In Becicherecul-mic și-a ținut Duminecă discursul de program, candidatul lohann Röser. La adunare au luat parte numeroși Români.

In Billed s-a ținut Duminecă o adunare a Germanilor populari. A vorbit candidatul cercului Lovrin, Dr. Kremling. In cercurile aceste, unde sunt și Români, alegătorii noștri vor sprijini pe candidații germani. La adunarea de la Becicherecul-mic s-a și făcut această promisiune.

Hotărârea conferinței săsești.

In conferința reprezentanților cercurilor electorale săsești, întrunită alaltăieri în Sibiu, s-a votat o rezoluțiune, prin care se dă sfatul alegătorilor sași, să influențeze pe viitorii lor deputați într-acolo, ca să sprijinească guvernul și să între în partidul muncii naționale. In rezoluțiune se mai dă expresiune speranței, că viitorii deputați vor merge și în viitor mână în mână și se vor supune hotărârilor, ce vor fi luate cu majoritate de voturi de către

conferința deputaților sași »deoarece solidaritatea deputaților sași, în ce privește atitudinea lor politică și de partid în viitorul parlament, formează o condițiune vitală a poporului sas, care singură poate garanta o activitate încoronată de succes.« Nici nu ne-am putut aștepta la o altă hotărâre a circumspecțiilor politicienii ai compatrioților noștri sași.

Dela conferința națională.

— Telegramme trimise cu ocazia conferinței naționale din Sibiu. —

Reghinul săsesc. Cercul electoral Teaca salută cu însuflețire pe reprezentanții națiunii și roagă pe Tatăl ceresc să reverse lumina și darul său asupra lor.

Florian Bogdan, inginer diplomat și arhitect.

Gherla. Dorim isbândă cauzei naționale, represintată prin delegații conferinței. Inteligența română.

Alba Iulia. Vă salutăm din toată inima și rugăm pe Atotputernicul să vă binecuvinteze lucrările.

Ioan Tatu, T. I. I. Novac, Anghel Roșca.

Cernăuț. Salutăm cu dragoste pe fruntașii a trei milioane de Români și dorim realizarea tuturor dorurilor și aspirațiilor, ce vor fi exprimate în conferința națională.

Dr. Bodea, Dr. Sextil Pușcariu.

Bozovicu. Salutăm venerabila conferință națională română, sub a cărei flămură

Fie zi cu soare
Sau cerul noros,
Fie, ploii, ninsoare,
Noi mergem voios!

Almăjenii, Iuliu Novac, președinte.

Turda. Regretând neparticiparea mea, vă doresc succese strălucite în toate afacerile.

Vlăduțiu,

Hidalmas. Aderăm la concluziile conferinței, care va conduce la isbândă cauza națională.

Pavel Roșca, Ioan Andreiu, Ioan Domșa, Ioan Ștefan, Simion Pop, Romul Pop, Victor Pop, Emil Roth, Micle, Dumitriu, Gheorghe Murășan, Pușcaș, Dr. Vasile Nossă.

Jibău. Lipsiți, prin legi, de dreptul de vot nemijlocit, prețuim deplin conferința și dorim isbânda votului obștesc. Salutăm adunarea.

Țărani români din Dulupoaia, Sălagiu.

Ilia de pe Murăș. Dumnezeu să vă lumineze și să vă întărască în virtutea străbună, ca decisiunile, ce se vor aduce, să fie fundamentul fericirii popoarelor din această patrie, de atâta timp asuprite pe nedreptul.

Români din Ilia și jur, Dalea, Stefănică, Nandra, Morariu, Herbai, Juga, Tiliș, Oprean, Gastea, Odor, Tordășanu, Carabaș.

Caransebeș. Salutând conferința, ne declarăm solidari în lupta pentru drepturile neamului.

Dr. Dragomir, Voilășescu, Tataru, Bianu, (indescifrabil), Vuia, Faur, Liuba.

Slănic. Dorim isbândă deplină congresului fraților noștri.

Lucaciu și Pop.

Hațeg. Din cauză de morb nu pot participa la conferință — aderez la hotărârile ce se vor aduce.

Dr. Gavril Suciu.

Râmnicul Vâlcea. Dumnezeu să ajute sfinței noastre cauze. Trăiască conducătorii poporului. Trăiască votul universal. Moisiu.

Scrisoare din Sibiu.

— 12 Aprilie n.

După știri particulare sosite aici din Viena aprobarea Prea Înaltă a aplegerii de episcop al eparhiei Caransebeșului este iminentă, dacă nu chiar fapt împlinit. Din zi în zi se așteaptă în privința aceasta avizul guvernului din Budapesta, fiind delaturate toate piedecile măiestrite, cari s-au pus în calea confirmării alesului episcop.

E de altfel și timpul suprem, ca să se pună capăt unei situații abnormale și atât de păgubitoare pentru interesele vitale ale diecezei Caransebeșului și în genere ale bisericii gr. or. române.

O știre mai puțin îmbucurătoare este hotărârea ce s-a luat de vener. conzistoriu arhidiecezan, de a nu se admite ținerea congresului proiectat al profesorilor dela institutele și școlile noastre medii și superioare. Motivarea acestei hotărâri nu o cunosc. Se spune însă, că ținerea unui astfel de congres nu e provăzută în organizația bisericii gr. or. române. In privința aceasta s-au dat avizurile de lipsă inițiatorilor acestui congres.

Dumineca trecută profesorul brașovean d-l Dr. A. Bogdan a ținut aici o frumoasă conferință despre dezvoltarea bisericii românești. Simpaticul conferențiar a vorbit despre această temă cu multă cunoștință de cauză și a ținut încordată atențiunea distinsului și numărösului public, care l-a răsplătit cu bogate aplauze și aclamări.

Săptămâna trecută publicul românesc și străin din Sibiu a avut fericita ocaziune să admire prestațiunile unei distinse

»Pottim, d-je furier!« Și cât ai bate în palme ori-se ducea întreg pachetul.

In ziua aceea însă serviciul era mai ușor; de cal nu mai aveam nici o grijă și calul era mai îngrijit ca nici-odată.

Dar cine nu ducea casă bună cu șefii săi era recrutul Misăilă, un țigan, nici el nu știa de unde vine, prins cu arcanul și ținut mai mult cu frica în cazarmă.

Câte ghionturi, câți pumni la fălci n-a mâncat bietul Misăilă!

Nu știu cum făcea s-o nimerească în totdeauna pe dos. Când i-se comanda: »capul la dreapta!«, Misăilă îl întorcea regulat la stânga, iar când i-se comanda »ocolire la stânga!«, Misăilă ocolea la dreapta. Inadins par-că n-ar fi nimerit-o așa de bine.

»Mă deșcă bătrână, mă! N-ai să înveți odată exercițiu meletar, mă!« îi striga plin de supărare d-l sergent și poc una în pantece.

»La dreapta, mă! și poc alta la fălci, — nu de alta, dar ca să-i întorcă, se vede capul în poziția comandată.

Bietul Misăilă primea pumni și tăcea mulcom, par-că nu erau fălcile lui. Iar mie mi-se rupea inima în două, când mă uitam la el și-l vedeam așa de nenorocit și de răbdător.

Noroc încă, gândeam în mine, că bătaea e oprită în armată...

Cu soldații aceștia mici am trăit mai ales bine.

Pe stradă când ne întâlneam, dacă nu-mi întindeau chiar mâna și nu mă opreau la vorbă, ca să mă întrebe unde merg, mă salutau însă întotdeauna cu surâsul pe buze.

E curios chiar de observat cum între voluntar și soldatul așa zis prost, deși nu-i el de multe-ori cel mai prost, se leagă repede un fel de bună prietenie. Soldatul acesta, care tremură înaintea ofițerului, în voluntar nu vede decât un camarad, care îi imparte soarta, care stă alături de el în front, ascultând de aceleași comenzi, și prin urmare un egal al său.

Din această cauză mi-s-a întâmplat adesea, că mergând la prieteni sau rude ofițeri, ordonanța soldat purtând aceeași uniformă ca și mine, n-a voit să mă lase să intru în casă pe ușa din față, ci prin bucătărie. Mi-s-a mai întâmplat apoi, că din salon, pe când mă găseam în mijlocul unei conversații mai interesante cu cucoana de ofițer, să fiu deodată chemat de ordonanță să-i ajut la scuturatul unor perdele sau să-i ridic o canapea.

Iar când eram poftit la vre-o masă ofițerească, soldatul care servea, nu-mi oferea nici-odată farfuria cu bucate, ci după

ce lua toată lumea, puneu bucatele pe masă și bătându-mă ușor pe umeri îmi arăta farfuria spunându-mi: acuma poți lua și d-ta!

Cum era să servească un soldat pe un alt soldat!

Vorbeam mai sus de bietul Misăilă și-l plângeam. Dintre toți soldații proști el era de sigur cel mai prost, între voluntarii bacalaureați însă, mi-se părea că era unul care-l întrecea.

Intotdeauna a fost o enigmă pentru mine, cum Jenică Smochinescu și-a trecut examenele de bacalaureat.

Imi închipui alergătura bătrânului său tată!

Jenică nici-odată n-a fost în stare să învețe un singur reglement pe de rost și era așa de leneș, că adormea pe cal, de se trezea sub el.

Afară de asta însă, el era cel mai elegant, cel mai fercheș dintre toți voluntarii noștri. In minutele de repaos nu uita să-și scoată regulat oglinda și periuța din buzunar, ca să-și îndrepte cărarea sau să dea iarăși direcțiunea zenitului, mustețelor sale rebele.

Judecat așa din picioare, cu botforii bine lustruiți de te puteai oglinda în ei, cu hainele care nu făceau un singur creț, l-ai fi dat de sigur nota cea mai bună.

Pus însă la treabă și mai ales la teorie, era chiar mai pe jos de Misăilă.

Misăilă cel puțin executa comenzile totdeauna pe dos, pe când Smochinescu le făcea halandala.

Tot el era marea noastră distracție în clipele de recreație. Câte farse nu i-am făcut!

Intr-o zi, mi-aduc aminte, un ofițer, ca să rădă de el, l-a găsit nereglementar, fiindcă nasu-i prea lung, iese vecinic din aliniere, și pentru asta, l-a pedepsit.

Mult mi-s-a mai plăns Jenică de nedreptatea ofițerului, iar eu îl mângâiam sfătuindu-l să ceară conziliului de revizie dispenza pentru motivul, că are un nas, care nu se poate alinea în front!

Jenică s-a uitat lung la mine, ca să se încredințeze dacă vorbesc serios și nu știu zău de nu i-a trebuit prin gând să facă o asemenea cerere.

Altă-dată unul dintre noi i-a furat ceasornicul, un ceasornic frumos de aur, și l-am făcut să creadă, că i-l-a mâncat calul.

A stat Jenică o zi întreagă de strajă la coada calului așteptând să-i restituie ceasornicul!

Nu era zi lăsată dela Dumnezeu să nu inventăm câte ceva, ca să păcălim pe

planiște române din București. Tânăra artistă Cella Delavrancea, fiica marelui nostru scriitor și orator Barbu Delavrancea, a dat în trecerea ei spre București un concert, care a stors admirațiunea publicului sibiian. D-șoara Cella Delavrancea, care este de altfel mult agreată la curtea regală și princiară a României, a captivat auditorul prin tehnica ei admirabilă și îndeosebi prin modul uimitor cum a știut să interpreteze și să dea viață operelor marilor maștri compozitori. Concertul artistei a fost în adevărată accepție a cuvântului un rar eveniment muzical pentru Sibieni.

a-u.

Din România.

București, 30 Martie v.

Dela Academia Română. D-l I. Bogdan, profesor universitar și membru al Academiei, a fost numit președinte al comisiei istorice a României. D-nii dr. Onciul și I. Bianu, profesori universitari și membri ai Academiei și C. Găiescu și D. Russo, doctori în litere și filozofie, au fost numiți membri în această comisie, pe timp de 7 ani, cu începere dela 1 Aprilie a. c.

Noua lege a teatrelor. Potrivit legii celei nouă a teatrelor, ministerul instrucției publice va face următoarele confirmări și numiri: D-nul Pompiliu Eliade, ca director al teatrelor și director al teatrului din București. D. I. Procopiu, deputat, membru în conziliul de administrație al teatrului din București, ca reprezentant al ministerului în acest conziliu. D. I. Brătescu-Voinești, deputat, om de litere, ca membru în comitetul de lectură al Teatrului din București, numit de minister. Haralamb G. Leca, ca director al Teatrului din Iași. Gr. Buiciu, senator, membru în conziliul de administrație al teatrului din Iași, ca reprezentant al ministerului. Anton Nanu, ca membru în comitetul de lectură al teatrului din Iași. N. Gane, membru al Academiei Române, numit de minister. Al. Olteanu, ca director al teatrului din Craiova. Cantuniari și I. Florescu ca membrii, în anul în conziliul de administrație ca reprezentant al ministerului, și al doilea ca membru în comitetul de lectură.

Interzicerea banchetelor militare în România. D. general Crăiniceanu a dat zilele trecute un ordin circular tuturor comandamentelor, prin care se interzic banchetele militare. Acest ordin a fost impus de următoarele considerațiuni: Ori de câte ori se făcea o schimbare de comandant al unui corp de trupă, ofițerii erau puși la contribuție. Se dedeau banchete comandanților, cari plecau și celor cari veneau. Apoi la zilele patronale, fie ale corpurilor de trupă, fie ale comandanților, se dedeau

Jenică. Până și Misăilă râdea de-și ținea nasetele și i-se lungea gura până la urechi.

Așa am petrecut la cazarmă un an de zile întreg. Când mai bine, când mai rău, când pe cal, când dedesubt, când liber, când... Da a trecut anul iute. Am fost la pârâzi ars de soare, am fost la 10 Mai murat de ploaie, am fost în foc sau mai drept vorbind la focuri, ba am făcut chiar și o manevră ca soldat!

Mi-am trecut apoi examenele la sfârșitul anului și astăzi sunt cogeamite ofițer în rezervă, iar ca mâne voi trece la gloate.

La început, când m-am văzut scăpat de grija cazarmei, am simțit o nespusă bucurie, căci reveneam iarăși la libertate, deși nu prea știam ce se fac în libertatea mea.

Acum însă, cu cât timpul ce trece așa de iute mă îndepărtează de acele zile petrecute în cazarmă, cu atâta parcă îmi aduc aminte mai cu plăcere de greutățile prin care am trecut, de neajunsurile pe care le-am întâmpinat, de farsele pe care le-am făcut, și chiar de micile mizerii ce am suferit.

Și îmi pare cu atâta mai rău după toate, cu cât le-am lăsat mai departe în urmă în drumul, pe care merg năprasnic tot înainte.

de-asemenea banchete. Se mai dedeau banchete și diferitelor misiuni militare străine. Pentru organizarea tuturor acelor banchete se impuneau ofițerii la câte-o contribuție de 20, 30 și chiar 50 lei. Spre a scăpa ofițerii de aceste contribuțiuni costisitoare, d. ministru de război a dat ordinul de care vorbim. Se vor permite numai banchetele, ce va fi nevoie să se dea în onoarea membrilor familiei regale, de pildă când A. S. R. Principele Ferdinand face inspecțiuni, sau A. S. R. Principeasa Maria vizitează regimentul de roșiori, pe care îl comandă în mod onorific. Măsura aceasta a d-lui ministru, scrie >V. N. <, de război a fost primită cu multă satisfacție de către ofițeri.

NOU ABONAMENT LA "GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Aprilie st. v. 1910

Se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii ziarului nostru, cu atât mai vărtos, că din pricina mulțimei restanțelor suferă foarte mult expediția regulată a ziarului. Rugăm din nou cu insistență ca să se reguleze abonamentul restant, almintreia va fi oprită trimiterea ziarului.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA

Cronica externă.

Chestia albaneză în camera turcească. Camera turcească a discutat alaltăeri chestiunea albaneză. Deputații albanezi au declarat, că revolta din Albania se datoră reșei administrațiunii și procedurilor arbitrare ale funcționarilor. Deputatul Ismael Kemal a arătat între altele cât de mare este patriotismul și credința Albanezilor și a atacat pe miniștrii de interne și de finanțe din cauza declarațiilor ce au făcut unor ziariști ruși cu privire la crearea unei alianțe balcanice și la concederea autonomiei pentru Macedonia. Ministerul de interne a reînviat demințirea dată în această chestiune. Deputatul albanez Mufid s-a ridicat cu asprime în contra expedițiunii lui Djavid pașa din anul trecut declarând, că generalul e un om crud și sângvinar. Miniștrii de interne și de război au protestat cu energie contra ofențelor aduse generalului Djavid pașa.

Marele vizir luând apoi cuvântul a arătat frumoasele calități ale Albanezilor zicând, că ei ar fi cea mai frumoasă podobă a coroanei otomane. Marele vizir a justificat apoi măsurile luate în Albania declarându-le absolut necesare. Guvernul

Cel mult dacă îmi este dat să mă uit puțin înapoi și să compar.

De atunci multe lucruri cu siguranță că s-au schimbat, obiceiurile căzărmlii însă, am avut chiar eri satisfacția să văd că au rămas aceleași.

Acelaș respect de grad, acelaș dispreț pentru tot ce nu poartă o uniformă.

Mă dusesem în adevăr să fac o vizită de politeță generalului. Când am sunat la ușă, un soldat care mătura în ogradă s-a apropiat de mine și foarte mirat m-a întrebat:

>Adecă, că ce suni d-ta la d-l general? Nu-i venea să creadă soldatului că un simplu civil ca mine poate să intre în casa unui cogeamete general.

Și eu am fost odată ca el. Un general îmi părea ceva supraomnesc, ceva așa de grozav, că mai bine intram în fundul pământului decât să-l fi întâlnit pe stradă.

Astăzi însă am ajuns să fac vizită chiar generalului și pe toștul meu colozel de multe ori să mă fac, că nu-l văd!

Iar colonelul crapă de ciudă, că nu mă mai poate pune la >închisoare.<

Al. N. Gane.

are datorita să asigure liniștea în Albania, pentru că de această liniște depinde situațiunea Turciei europene și binele populațiunii albaneze.

Discuțiunea a fost încheiată. Discursul marelui vizir a produs o impresiune bună.

Principe japonez la Petersburg. Soveranii Rusiei au primit alaltăeri în audiență pe principele Fușimi. După amiază, țarul a primit în audiență pe Hilmi pașa.

Din duma rusă. S-a supus Dumei proiectul de lege secret cerând credite pentru apărarea națională pe timp de 10 ani și arătând modul de acoperire al acestor cheltuieli. Proiectul a fost trimis studiului comisiei pentru apărarea națională și comisiei financiare.

ȘTIRI.

— 31 Martie v.

Ultima ședință a societății geografice române. În sala de ședințe a senatului din București a avut loc Duminică seara a doua și ultima ședință a societății geografice sub presiul Principelui Ferdinand, având la stânga pe A. S. Regală Principele Carol. D-l maior Ernest Șolcănescu a vorbit despre >Studiul geografice militare asupra Văii Trotușului<, iar d-l Popescu Ciocănel despre >Influența orientală în toponimia românească<, făcând constatarea, că se simte lipsa unor dicționare geografice speciale. S-a intrat apoi în ședința intimă, în care s-a votat bugetul pe anul 1910 și s-au ales noi membri.

Promoțiune. Din Cernăuți ni-se scrie: Sâmbătă în 9 Aprilie st. n. s-a promovat în aula univ. din Cernăuți doctor în sf. teologie d-l **Cornel Corneanu** secretar conzistorial în Caransebeș.

Prim-ministrul contele Khuen zace de câteva zile bolnav de friguri. Foile maghiare scriu, că după însănătoșirea sa Khuen va pleca într-un concediu pentru a să restabili pe deplin. >Pesti Naplo< înregistrând știrea spune că prim-ministrul nu vrea să fie de față la publicarea listei oficiale a partidului muncii.

Director al căilor ferate ung. a fost numit vice-directorul de până acum Ioan Marx consilier ministerial. Despre noul director se spune, că este o capacitate ca și Baross, celebrul ministru de comerț al Ungariei.

În sala dela hotelul >Europa< va concerta Duminică seara muzica regimentului 2, sub conducerea dirigentului acestei muzici. Începutul la oarele 8 seara. Intrarea 60 bani.

Victimele catastrofei dela Ökörítő. Din statistica oficială, apărută alaltăeri, despre victimele focului îngrozitor dela Ökörítő reținem următoarele date lugubre: Numărul victimelor este 325 morți și 99 răniți. Cele mai multe victime, în număr de 238 aparțin comunei Ökörítő, iar restul altor 18 comune din trei cercuri pretoriale.

O delegație militară japoneză, care sosise zilele trecute la Viena, pentru a vizita instituțiunile militare austriace, a fost primită alaltăeri în audiență de Maj. Sa Monarchul.

Dela banca >Racoțana< primim spre publicare următoarele: Subscrisul aduc prin această la cunoștința celor interesați, că cu ziua de 14 Aprilie m-am retras din conducerea institutului de credit și economii >Racoțana< din Șeica-mare, și mulțumesc tuturor acolora, cari au binevoit a mă ajuta în conducerea aceluia institut, dela înființarea lui și până astăzi. Șeica-mare, în 13 Aprilie 1910. Cu deosebită stimă Nicolae Racoția, medic cercual.

Talare pentru judecători. Ministrul Székely, e vorba, să introducă pentru judecători cu începere dela 1 Ianuarie 1911 talarele obicinuite în toate țările apusului.

Victoria vegetarianilor. Pentru luptătorii de circ și atleți, regimul cel mai potrivit e cel vegetarian. Așa susține un medic francez, care a făcut experiențe. La o luptă între un vegetarian și un luptător carivor, a eșit învingător cel dintâi. Douăzeci de lupte între atleți de ambele regimuri alimentare au dat rezultate favorabile vegetarianilor. Dintre 15 carivori numai doi au fost în stare să ție brațele întinse un stert de oră, pe când din 32 de vegetariani 22 au trecut considerabil peste acest termen.

Revista >Cumpăna< reorganizându-se, va apare de aci înainte odată pe lună, cu un număr un mare de pagini și de colaboratori. Numărul viitor va apare la 9 Aprilie 1910.

Cometa Halley a fost observată alaltăeri la oarele 4 și jum. dimineața de observatorul vienez.

Convocare

la adunarea ordinară de primăvară a *despărțământului Sibiu, apartinător >Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș<*, ce se va ținea

la 8 oare a. m. în localul școlii gr. cat. din Szelindek (Slimnic) la 8 Maiu st. n. 1910.

Program: 1) Participarea la serviciul divin. 2) Prelegere practică din învățământul intuitiv >Vacac<, de Ioan Stănilă. 3) Prelegere practică din igienă >Ingrijirea corpului<, de A. Recean. 4) Prelegere practică din fizică >Despre corpurile aeriane<, de T. Sârbu. 5) Deschiderea adunării prin președinte. 6) Disertație din sfera pedagogică, de L. Maior. 7) Disertație populară >Cultura, munca și cruțarea<, de Petru Olariu. 8) Constatarea membrilor prezenți. 9) Discuțiune asupra prelegerilor practice precum și a disertațiilor. 10) Referada comisiei asupra dispozițiilor cuprinse în proiectul de statute pentru înființarea unui >Orfelinat< al învățătorilor gr. cat. din archidieceză. 11) Statorirea bugetului anului viitor. 12) Alegerea oficialilor. 13) Statorirea locului și a programei adunării de toamnă. 14) Eventuale propuneri. 15) Închiderea adunării. S. biu, în 8 Aprilie 1910.

Romul Botezan m. p., Petru Olariu m. p.,
president. notar.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 13 Aprilie. Șeful democraților capitalei, fostul dep. Vásczonyi, care promisese lui Khuen sprijinul aderenților săi, a notificat eri prim-ministrului, că au-l va mai sprijini, deoarece s'a convins, că întreaga activitate a guvernului actual e îndreptată spre a reinvia vechiul regim tiszaișt.

Viena, 13 Aprilie. După știri provenite din cercuri militare, pertractarea finală în afacerea de otrăvire cu ciancali a locotenentului Hofrichter se va ținea în 28 l. c. n.

Constantinopol, 13 Aprilie. Un număr mai mare de șefi ai revoluțiunii albaneze au depus armele. Se prevede că în câteva zile spiritele se vor liniști.

Belgrad, 13 Aprilie. Din sursă bună se anunță, că sultanul a conferit regelui Petru al Serbiei, titlul de posesor al primului regiment de cavalerie de gardă; d-lui Passici, primul ministru sârb, titlul de pașa, iar d-lui Milovanovici, ministrul de externe, pe acel de bey.

Bruxelles, 13 Aprilie. O telegramă din Ostenda vestește despre un nou naufragiu întâmplat pe canalul Minecii și care a făcut 9 victime omenești. Vaporul englez „Impresia“ s-a ciocnit pe timp de ceață cu un vas pilot, cufundându-l. Pe vaporul cufundat se aflau 9 persoane; nici una n-a fost salvată.

New-York, 13 Aprilie. Lângă Bovite, în Texas, 14 lucrători ocupați la construirea unei căi ferate au fost ucși prin explozia prea timpurie a unei mine.

Triest, 13 Aprilie. Eri dimineață s-a lansat noul vas de război „Zryni“ care are o deplasare de 14,457 tone. Au asistat la ceremonia lansării vasului, arhiducele Francisc Ferdinand, ducesa de Hohenberg, arhiducele Francisc Salvator, arhiducesa Maria Valeria, comandantul marinei, amiralul Montecuccoli, ministrul apărării naționale, numeroși amirali, generali, autoritățile, deputați, mai mulți atașați militari străini, corpul consular. Nașa a vasului a fost arhiducesa Maria Valeria.

POSTA REDACȚIEI.

Mai multora. Tablourile „Ecce homo“ și „Golgota“ sunt de vânzare pentru prețul de 50 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Successorii.

Redactor respons: Ioan Spudera.

PARASCHEVA G. SCHILIZZI

a încetat din viață după lungi și grele suferințe Marți în 30 Martie (12 Aprilie) la oarele 2 și jumătate p. m. în vârstă de 68 de ani, fiind împărțășit cu Sf. Taine.

Incunoștințăm pe această cale pe toți amicii și cunoscuții, că înmormântarea scumpului decedat va avea loc Joi, în 1(14) Aprilie la oarele 3 p. m. din Capela cimitirului român din Groaver, unde se află depuse rămășițele pământești.

Brașov, 30 Martie (12 Aprilie) 1910.

Jalnica familie.

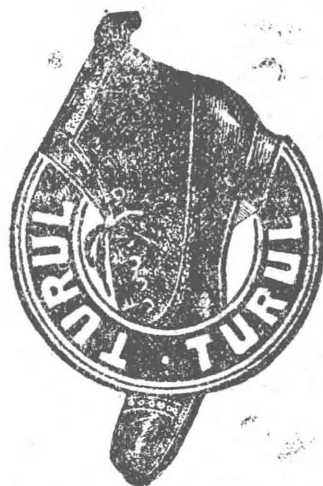
SPECIALITATE

Original Goodyearwelt

GHETE TURUL

cu tot prețul ieftin sunt lucrate din cel mai bun material în forma cea mai frumoasă și elegante, fason modern neîntrecut

120 Filiale în toate orașele mari din țară și străinătate. CATALOGUE ILLUSTRATE FRANCO Cea mai mare fabrică de încălțăminte din monarchie. : : :

CELE MAI BUNE GHETE

din ziua de azi.

„TURUL” Societate pe acții în TIMIȘOARA.

Cel mai mare asortiment de tot felul de ghete de cea mai bună calitate.

Filiala Brașov, strada Porți.

Mare asortiment în stofe idigene la

P. Pavel & Comp.

Aduc la cunoștință

On. Public, că mi-a sosit un mare asortiment de stofe de primăvară calitate fină și modernă. —

În prăvălia mea se lucrează atât haine civile

cât și militare uniforme de studenți cu preț moderat, cele mai elegante haine de bărbați după măsură și croială franceză și engleză, se pregătește în propriul atelier arangiat după recerintele cele mai modene. Comande din provincie se execută prompt și ieftin, Mostre se trimit gratuit și franco.

(4-6)

P. PAVEL & COMP. BRAȘOV, Strada MI. HAILWEIS 6.r 2N

Meghivó.

A brassói kir. törvényszék mint kereskedelmi bíróság 3369/1910 polg. szám végzésével elrendelte alapszabályaink 9 és 16 §§-ainak módosítását és ennek eszközölhetése végett a rendkívüli közgyűlés összehívását.

E végzés rendelkezésének eleget teendő alapszabályaink 20 §-ának b) pontja értelmében van szerencsém : Az „Ó-sinkai hitelszövetkezet”

rendkívüli közgyűlését

folymó évi április 24-én vasárnap délután 1 órára Ó-sinkán a Pópa József 68 szám alatti házába összehívni és kérem a tisztelt tagokat, hogy azon teljes számba megjelenni sziveskedjenek.

Ósinka 1910 április 7-én.

Ivan Fulicea s. k.
igazgatósági elnök.

Casa din Brașovul vechiu strada de mijloc Nr. 69, cu grădină mare, conduct de apă. Șopron, grajd este de închiriat, eventual de vânzare.

Pentru informații a se adresa Doamnei Charlotte Polony în Klosterneuburg. N. Oest. 917 1-6

Vinuri de deal din viile pro-prii sunt de vânzare. Vin de masă 32 kr. Vin vechi foarte bun de la 50 kr. litru în sus, la Emanuel Schitnoszka, învățător în Versec Ungăria de Sud. 938. 1-10

NOXIN

Se capătă în toate prăvăliile mai. **The „NOXIN” Co**

Londra :
E. C 57, Chiswell Street
Wiena XVIII. :
Willy Weingartner
S mpey-Strasse 13
Telefon 22149.

Paris :
125. Rue Montpar-nasse
Budapesta, VI. :
Brüder Hochstadt

Au apărut cartea veselă și hazlie alui Noia-Oardin:
„Năzdrăvăniile viteazului Toporâște”

Vânzoala Filistellor, viclenia Vulpoilor, Cometul Hăluia, și alte minunății întâmplare acum, și scrise cu mult haz pe 100 pagini pentru popor. Coperta originală reprezintă pe vestitul opșitar în sat la iei, pe când istorisește despre baron Itig și despre — Goliatu lor. etc. etc. Călăuză la alegerile viitoare. Prețul 40 bani (20 cruceri) — Se poate comanda dela librăria A. Mureșian Brașov, și dela Administrația «Gazetel Transilvane». Vanzătorilor rabatul cuvenit.